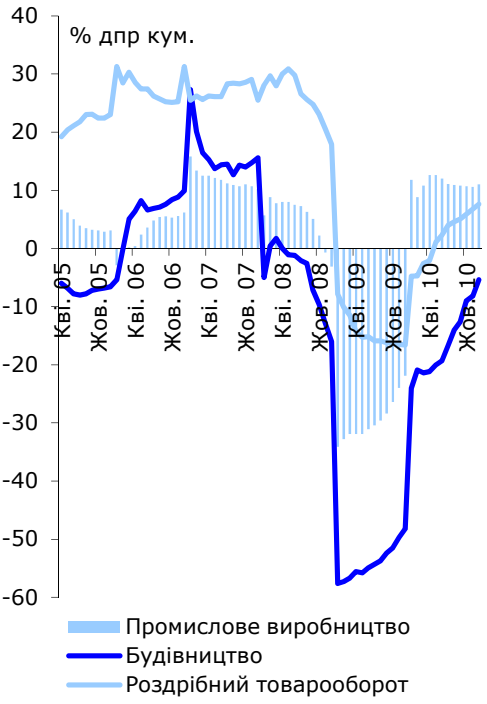
Місячний Економічний Моніторинг України

- Верховна Рада відклала парламентські вибори до 2012 року.
- Промислове виробництво виросло на 11,0% у 2010 році.
- У лютому були запроваджені диференційовані тарифи на постачання електроенергії.
- Фінансовий рахунок був близьким до балансу у грудні через високі виплати за зовнішнім боргом та відтік готівкової іноземної валюти.
- Доходи державного бюджету було недовиконано в 2010 році.
- Пенсійний фонд надалі залежав від кредитів..
- Споживча інфляція сповільнилась до 8,2% дпр в січні як і ціни на продукти харчування.
- Банківський сектор залишився збитковим в 2010 році, але втрати зменшились до 13 млрд грн.
- Тема місяця: Ринок нафтопродуктів

№2 (124)
лютий
2011

Населення: 45,9 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 27%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 18%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держкомстат

Політика: Верховна Рада затвердила поправки до Конституції

1 лютого Верховна Рада України ухвалила поправки до Конституції, що змінили дати наступних президентських і парламентських виборів. 310 депутатів з 350 зареєстрованих на сесії проголосували за поправки, тоді як тільки 15 депутатів проголосували проти. Законопроект був підтриманий 180 депутатами з Партії регіонів, 7 депутатами БЮТ, 41 депутатами "Наша Україна - Народна самооборона", 25 депутатами Комуністичної партії, 20 депутатами Народної партії і 37 позафракційними депутатами. Відразу ж після голосування фракція БЮТ виключила зі свого складу сім депутатів, які проголосували за зміни.

Відповідно до перехідних положень нового закону наступні парламентські вибори відбудуться в жовтні 2012 року (замість березня 2011 року), а президентські вибори – у березні 2015 року. Загальні положення закону передбачають, що Президент України, Верховна Рада, депутати місцевих рад усіх рівнів та голови органів місцевого самоврядування обираються строком на п'ять років. Чергові президентські вибори мають відбутися в останню неділю березня п'ятого року терміну повноважень президента. Парламентські вибори будуть проводитися в останню неділю жовтня п'ятого року терміну повноважень парламенту. Вибори до місцевих рад усіх рівнів та вибори голів органів місцевого самоврядування відбуватимуться в останню неділю жовтня п'ятого року їх повноважень.

Реальний сектор: Промислове виробництво зросло на 11,0% у 2010 році

В грудні зростання промислового виробництва прискорилось до 12,5% дпр, що призвело до зростання на 11,0% за весь рік. Зовнішній попит був головною рушійною силою зростання, в той час як внутрішній попит залишався слабким. В грудні випуск в експортно-орієнтованих машинобудуванні та хімії виріс відповідно на 38,9% дпр і 32,9% дпр. Зростання виробництва у металургії прискорилось до 12,0% дпр через зростання світового попиту на сталь наприкінці року. Зростання харчової промисловості уповільнилось до 2,4% дпр через зміщення споживчого попиту в сторону товарів довгострокового використання. Виробництво будівельних матеріалів уповільнилось до 9,9% дпр, тоді як випуск і розподілення електроенергії, газу і води збільшився на 7,1% дпр.

У 2010 році вантажообіг зріс на 6,4%, обмежений квотами на експорт зернових і скороченням транзиту нафти. Оборот роздрібної торгівлі зріс на 7,6% у 2010 році завдяки значним обсягам продажів у грудні. У 2010 році будівництво було у стані стагнації і досягло лише 94,6% від рівня 2009 року, незважаючи

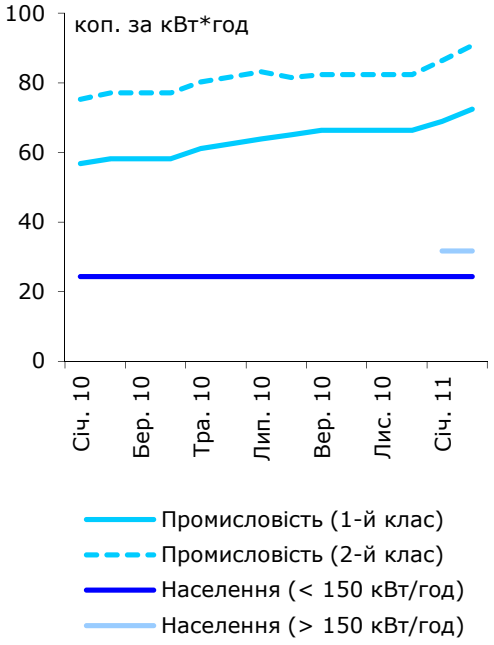
Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.kiev.ua

на слабке зростання в кінці року. Випуск продукції сільського господарства скоротився на 1,0%, оскільки зростання виробництва продукції тваринництва не було достатнім для компенсації впливу від низького урожаю.

Галузеві тенденції: Тарифи на експорт електроенергії збільшились на 30%

Енергетика. В січні Національна комісія регулювання електроенергетики (НКРЕ) прийняла рішення про підвищення тарифів на електроенергію для частини користувачів на 30%. Перші 150 кВт/год від загального споживання за місяць будуть сплачуватись за чинними цінами, тоді як наступні обсяги – за підвищеним тарифом. Відповідно до НКРЕ більш ніж 70% від загальної кількості населення споживає менше, ніж 150 кВт/год на місяць. Підвищення тарифу дещо знизить перехресне субсидування домогосподарств з боку промислових споживачів. Проте промислові споживачі будуть все ще платити більше ніж вдвічі за кВт/год електроенергії, ніж домогосподарства.

Тарифи на електроенергію

Джерело: НКРЕ

Сільське господарство. У січні український уряд оголосив 2011 рік роком модернізації сільського господарства. 27 січня Міністерство аграрної політики та продовольства України (МінАПУ), ЄБРР, Українська Зернова Асоціація (УЗА), Українська Аграрна Конфедерація (УАК) та Інститут розвитку аграрних ринків (ІРАР) підписали угоду про спільні дії для підтримки розвитку української зернової галузі. Відповідно до угоди МінАПУ пообіцяло проводити прозору та передбачувану довгострокову політику та сприяти залученню інвестицій до зернової галузі шляхом підтримки банківських кредитів, розвитку аграрного страхування та ф'ючерсних ринків. УЗА, УАК та ІРАР мають заохочувати інвестиції до галузі шляхом співробітництва з агробізнесом. ЄБРР буде виступати у ролі посередника між урядом та бізнесом. Такі спільні дії впроваджуватиметься протягом 4 років та включатимуть надання дорадчих послуг та міжнародної технічної допомоги. Така угода може сприяти розвитку сільського господарства шляхом покращення співробітництва між урядом та бізнесом, а також завдяки залученню додаткових інвестицій до зернової галузі та лібералізації торгівлі.

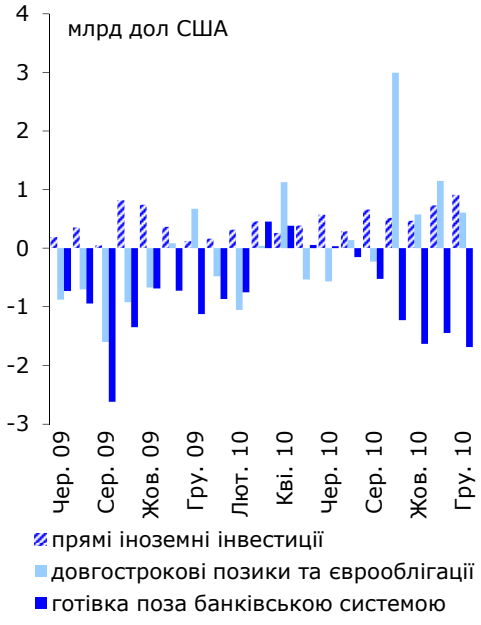
Однак інші дії уряду не сприяли розвитку сільського господарства. 11 січня 2011 року була розподілена чергова частина квот на експорт зернових. Механізм розподілу був непрозорим, та багато великих міжнародних зернових трейдерів було виключено з участі у конкурсі. Значну частину квоти отримала державна компанія. У лютому уряд подав у Верховну Раду законопроект щодо надання державному агенту монополії на експорт сільськогосподарських продуктів. Міжнародний досвід існування державних монополій в цій сфері дуже негативний.

Транспорт. У січні Міністерство інфраструктури продовжило чинність 18-50% знижок на обробку транзитних вантажів у 10 українських портах до 2011 року. Вони покликані стимулювати транзит через порти, який знизився на 15,5% у 2010 році незважаючи на чинні знижки. Таким чином, Міністерство намагається залучити транзитні вантажі без проведення значних інфраструктурних та інституційних покращень.

Зовнішній сектор: Фінансовий рахунок був близьким до балансу в грудні

Профіцит фінансового та капітального рахунку в грудні скоротився до найменшого значення за останні дев'ять місяців на рівні 0,13 млрд дол. США. Водночас притік ПІІ досяг 0,8 млрд дол. США - найвищого значення в 2010 році. Валовий притік коштів за середньостроковими кредитами та єврооблігаціями перевищив 8 млрд дол. США, оскільки уряд та приватні компанії рефінансували свої зобов'язання. Однак високий обсяг виплат та постійний попит на іноземну валюту призвели до майже збалансованого фінансового рахунку. Загальний профіцит фінансового та капітального рахунку склав 7,7 млрд дол. США в 2010 році проти дефіциту 12 млрд дол. США в 2009 році.

Вибрані показники рахунку фінансових операцій

Джерело: попередні оцінки НБУ

В грудні 2010 року дефіцит поточного рахунку розширився до 0,8 млрд дол. США з 0,6 млрд дол. США в листопаді. Дефіцит поточного рахунку розширився внаслідок збільшення дефіциту торгівлі товарами до 1,2 млрд дол. США. Експорт товарів виріс на 2,6% дпм, а імпорт товарів зріс на 5,4% дпм внаслідок збільшення споживчого попиту. Загальний дефіцит рахунку поточних операцій у 2010 році збільшився до 2,6 млрд дол. США порівняно із 1,7 млрд дол. США в 2009 році.

Фіскальна політика: Доходи Державного бюджету були недовиконані у 2010 році

Доходи Державного бюджету у 2010 році було виконано на 96% від переглянутого плану. Податкові надходження виявились на 4,3% нижчими за план, насамперед через недовиконання надходжень від ПДВ та акцизного збору. Водночас доходи від податку з прибутку підприємств були майже на запланованому рівні, що може свідчити про покращення фінансового стану підприємств, а також про посилення податкового адміністрування. Неподаткові надходження у 2010 році були підтримані трансфертом прибутку від НБУ, що був на 50% вищим, ніж запланований, через збільшення доходів центрального банку. В цілому доходи Державного бюджету виросли лише на 6,7% порівняно із 2009 роком, що пояснюється значною часткою одноразових доходів у 2009 році та вирахуванням з доходів сум відшкодування ПДВ облігаціями у 2010 році.

Видатки Державного бюджету були нижчими за план на 6,9% незважаючи на значні обсяги запозичень. Дефіцит Державного бюджету становив 64,4 млрд грн. Таким чином, Україна виконала фіскальний індикатор, передбачений у програмі Стенд-бай. Зокрема, дефіцит державного сектору оцінюється на рівні 55 млрд грн (відповідно до методології МВФ), тоді як граничний показник було визначено у 60 млрд грн.

Соціальна політика: Пенсійний фонд продовжив отримувати позички у 2010 році

За даними Пенсійного фонду його сукупні доходи зросли на 23,7% до 184 млрд грн у 2010 році. Власні надходження зросли на 19,6% до 119 млрд грн. Сукупний бюджетний трансферт Фонду на рівні 64,1 млрд грн становив 21,1% від видатків Державного бюджету. Зокрема, трансферт на покриття дефіциту Фонду дорівнював 26,6 млрд грн. Разом з тим, його було недостатньо для фінансування пенсійних виплат, що змусило Фонд звернутись до Державного Казначейства за кредитами. В цілому, дефіцит Пенсійного фонду за оцінкою становив 34,6 млрд грн у 2010 році.

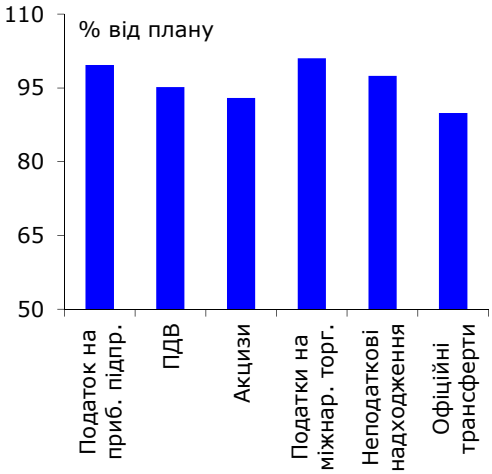
Стрімке підвищення мінімальної пенсії у 2010 році (на 26,3% в середньому за рік), а також індексація пенсій призвела до перегляду пенсій для більшості пенсіонерів. В результаті середня пенсійна виплата досягла 1153 грн на 1 січня 2011 року, що на 11% вище, ніж у січні 2010 року. Отже, бюджетні обмеження Пенсійного фонду призвели до зниження диференціації пенсій минулого року.

Ринок праці: Реальна середня заробітна плата зросла на 10,2% у 2010 році

В грудні 2010 року середня заробітна плата зросла на 11,7% дпм до 2629 грн через традиційну виплату премій. Рівень оплати праці було підвищено у всіх секторах, крім сільського господарства. Водночас підвищення заробітної плати в промисловості було нижчим, ніж в середньому по економіці (на 8,7% дпм), що може сигналізувати про режим економії на промислових підприємствах. Рівень зростання оплати праці в державному управлінні та бюджетних секторах був вищим, ніж в середньому по економіці.

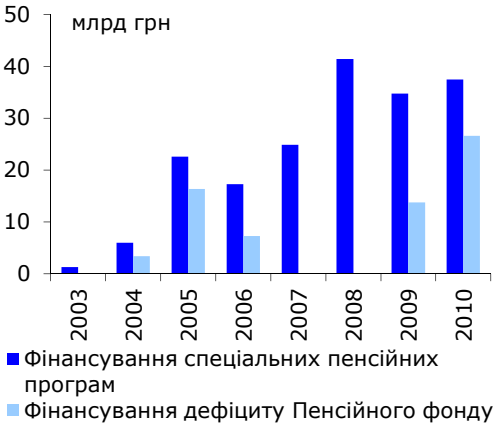
В цілому, середня заробітна плата зросла на 20% в номінальному та 10,2% в реальному виразі у 2010 році і становила в середньому за рік 2239 грн. Незважаючи на те, що рівень оплати праці зріс у всіх секторах, диференціація заробітних плат залишилась високою. В той час як сектор фінансових послуг

Доходи Держаного бюджету у 2010 році

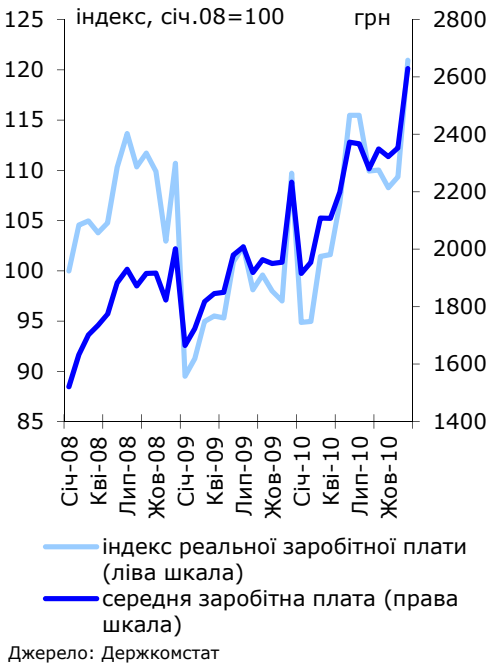
Джерело: звіти Державного казначейства

Трансферт Державного бюджету Пенсійному фонду

Примітка: без врахування позик Казначейства
Джерело: закони України про Державний бюджет на 2003-2010 роки.

Середня заробітна плата

Джерело: Держкомстат

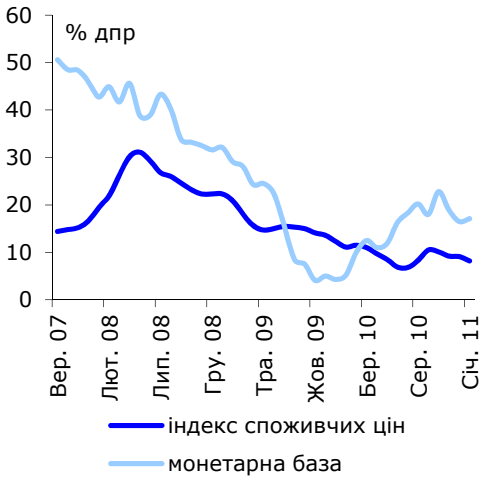
сплачував заробітну плату вдвічі вищу, ніж середня по економіці, рівень оплати праці в сільському господарстві та охороні здоров'я становив відповідно лише 63,8% та 72,9% від середньої заробітної плати.

Монетарна політика: В січні інфляція сповільнилась до 9,1% дпр

В січні споживча інфляція сповільнилась до 8,2% дпр. Зростання цін на продукти харчування сповільнилось до 8,6% дпр з 10,6% дпр в грудні через високу статистичну базу. Вплив сповільнення зростання цін частково компенсувався підвищенням тарифів на опалення.

Грошова маса прискорила зростання з 22,7% дпр в грудні 2010 до 25,3% дпр в січні 2011 року, а зростання монетарної бази прискорилось до 17,1% дпр. Частка готівки в грошовій масі зменшилась до 29,3% в січні 2011 року проти 31,2% в січні 2010 року. Банки збільшили ліквідність, оскільки НБУ купував іноземну валюту, а уряд зменшив залишок коштів на Єдиному казначейському рахунку.

Динаміка монетарної бази та індекса споживчих цін

Джерело: Держкомстат, НБУ

Фінансові ринки: Банки зазнали збитків на 13 млрд грн в 2010 році

Банківський сектор. У 2010 році банки отримали 137 млрд грн доходів. Вони включали 113 млрд грн процентних доходів, що зменшились на 4,8% порівняно із 2009 роком, оскільки активи банків виросли лише на 8%, а процентні ставки суттєво знизились. Інші доходи також дещо зменшились. Незважаючи на падіння доходів, банки змогли зменшити збитки, оскільки вони обмежили видатки. Процентні витрати зменшились на 6,0% до 61 млрд грн, а адміністративні витрати та витрати на персонал зросли лише на 6,8%. Також банки змогли досягти скорочення витрат на формування резервів на 30%. Тим не менше резерви на покриття втрат за кредитами досягли 18,6% від суми валових кредитів. Загалом збитки банківського сектора досягли 13 млрд грн у 2010 році, хоча більшість банків прозвітували про невеликі прибутки або збитки. 133 банки повідомили про прибутки до сплати податків на сукупну суму 5,3 млрд грн, а чотири банки з найбільшими збитками втратили 12,8 млрд грн до сплати податків.

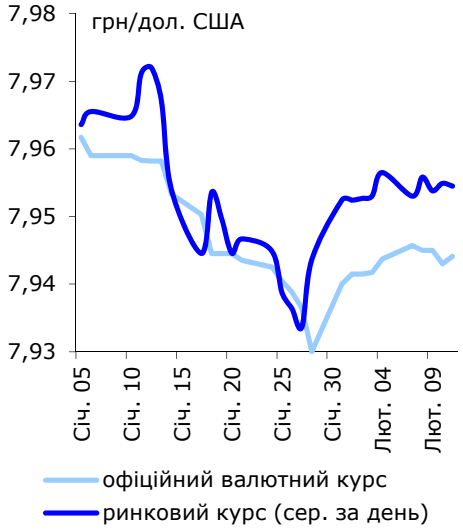
У січні депозити в банках продовжили зростати, причому зростання спостерігалось по всіх категоріях депозитів. Фізичні особи і далі повертали кредити в іноземній валюті, але сума кредитів фізичним особам в національній валюті збільшились на 0,8% дпр.

Обмінний курс. В січні ринок іноземної валюти був близьким до балансу, а його ліквідність збільшилась на 59% дпр. НБУ як продавав, так і купував іноземну валюту з чистими покупками на рівні 0,26 млрд дол. США. Міжбанківський курс гривні до долара США коливався в проміжку 7,94-7,96 грн за дол. США.

Державний борг. У 2010 році прямий та гарантований державний борг зріс на 36% до 432 млрд грн або 54 млрд дол. США. Частка прямого державного боргу в сукупному борзі зросла на 3,2 відсоткових пунктів до 74,8%. Водночас уряд випустив більше облігацій внутрішньої державної позики, ніж залучив коштів на зовнішньому ринку. Більшість ОВДП було викуплено комерційними банками, які мали надлишкову ліквідність, але неохоче кредитували приватний сектор. Водночас нерезиденти збільшили свій портфель українських облігацій до 8,3% від сукупного обсягу ОДВП.

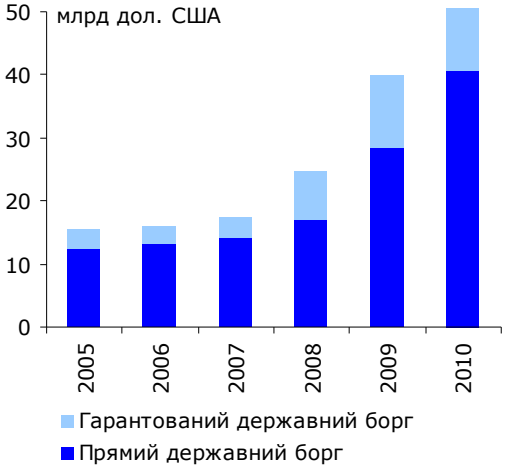
В січні уряд продовжив випускати значні обсяги ОВДП для рефінансування погашених облігацій, що переважно випускались під час економічної кризи. В січні було залучено 2,8 млрд грн на внутрішньому ринку із середньозваженою доходністю на рівні 7,1% річних, тоді як під час кризи доходність досягала 20%. Зважаючи на значний обсяг облігацій до погашення у 2011 році, уряд, ймовірно, продовжить значні запозичення на внутрішньому ринку протягом року.

Обмінний курс

Джерело: НБУ

Державний борг, на кінець року

Примітка: без врахування позик Казначейства
Джерело: закони України про Державний бюджет на 2003-2010 роки.

Тема місяця: Ринок нафтопродуктів

Запровадження імпортних мит: за і проти

Дмитро Науменко

У 2010 році посилився конфлікт на ринку нафтопродуктів України внаслідок зростання конкуренції з боку імпорту. Два головні фактори порушили баланс між внутрішнім виробництвом та імпортом нафтопродуктів По-перше, експортні субсидії з боку Росії і Білорусі продовжували стимулювати експорт нафтопродуктів до України. По-друге, активізувались схеми завозу таких продуктів без сплати податків та мита. Обидва чинники призводять до дешевших цін на імпортне пальне порівняно із аналогічними продуктами українського виробництва.

У 2010 році внутрішнє виробництво нафтопродуктів продовжило скорочуватись, насамперед, через можливість завозити нафтопродукти без сплати мита і податків. Так, компанія «Лівела» в середині 2010 року отримала судове рішення, що підтвердило її право на ввезення нафти і нафтопродуктів без сплати мита, акцизів та ПДВ. В результаті з серпня по листопад вона збільшила свою частку на ринку нафтопродуктів майже до 80% від загальних обсягів імпорту та 30% від споживання. Потім компанія призупинила операції через початок судового розслідування.

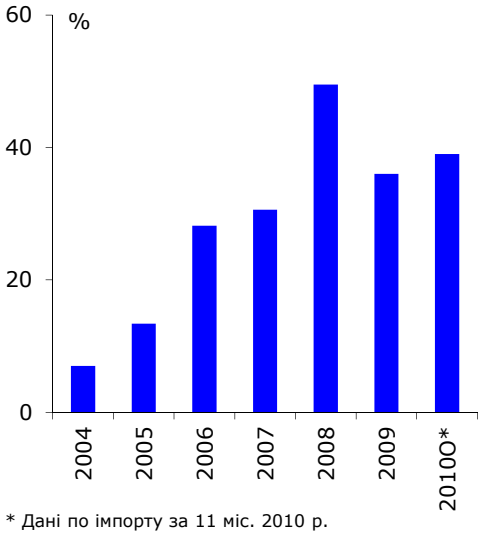
За даними Держкомстату в Україні імпорт становить близько 40% від загального споживання нафтопродуктів. У 2010 році 68,4% імпортних поставок нафтопродуктів припадало на три країни-члени СНД: Білорусь – 43,3% від загального обсягу, Росію – 21,9% та Казахстан – 3,2%. Ці країни є членами Митного союзу, що набув чинності з липня 2010 року. Відповідно до норм Митного кодексу Російської Федерації експорт сирої нафти і легких нафтопродуктів у Білорусь та Казахстан звільнений від мита у розмірі відповідно 346,6 дол. США за т та 232,2 дол. США за т. В результаті за умови низького експортного мита на готові нафтопродукти нафтопереробні заводи в цих країнах отримують конкурентну перевагу на українському ринку. За оцінками на сьогодні це близько 300 дол. США на тону нафтопродуктів за мінусом різниці в транспортних витратах. Росія та Білорусь збільшили цю перевагу 2005 року, коли в Україні було скасовано імпортні мита на бензин і дизельне пальне.

Вітчизняні нафтопереробні заводи (НПЗ) опинились в достатньо складних умовах роботи. Продуктивність та якість нафтопереробки залишаються низькими через брак коштів на модернізацію та умови щодо збереження кількості працівників, які більшість компаній отримали в пакеті приватизації. Більш того, вони вимушені конкурувати з дешевшим імпортним пальним, що знизило їх маржу до мінімуму. Також у 2007 році стався корпоративний конфлікт навколо Кременчуцького нафтопереробного заводу (НПЗ), що спричинив припинення поставок на нього російської нафти та 20%-не падіння обсягів переробки нафти в країні. Загалом НПЗ у 2010 році виробили лише 6,6 млн т бензину і дизельного пального у порівнянні з 11,3 млн т у 2004 році та показали збитки за три квартали 2010 року.

На початку 2011 року прискорилось зростання роздрібних цін на бензин через підвищення ставок акцизного збору та ріст світових цін на нафту. У відповідь уряд розпочав спеціальне розслідування стосовно імпорту палива. Міністерство енергетики та вугілля запропонувало встановити імпортні мита на бензин у розмірі 130 євро за тону та дизельне пальне у розмірі 80 євро за тону з метою захисту національної нафтопереробної галузі. НПЗ вважають, що запропоновані імпортні мита вирівняють внутрішні та імпортні ціни на нафтопродукти і дозволять збільшити внутрішнє виробництво. Також вони попередили, що будуть змушені припинити роботу, якщо імпортні мита не будуть встановлені.

В свою чергу найбільші трейдери нафтопродуктами виступили проти даної ініціативи, вказуючи на численні ризики імпортних

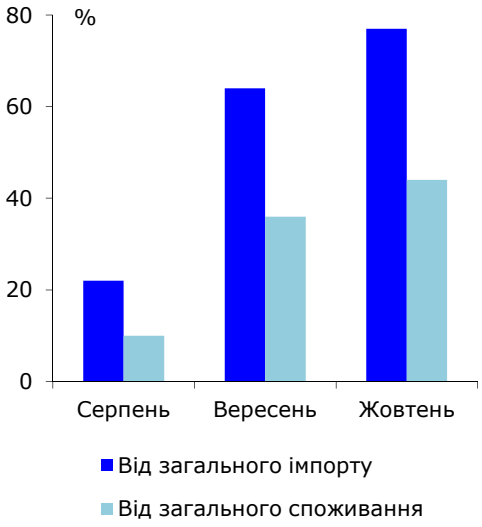
Частка імпортного палива на ринку України

* Дані по імпорту за 11 міс. 2010 р.

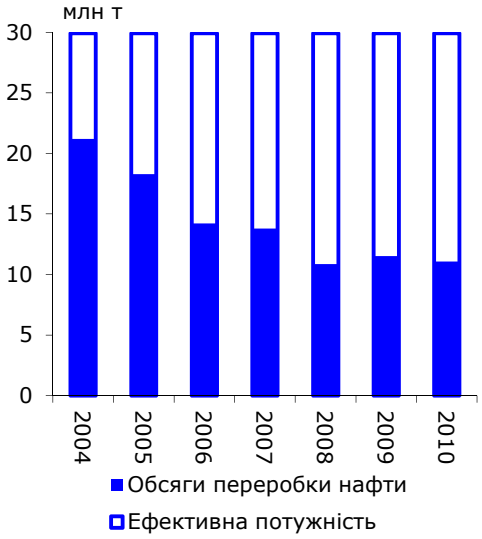
Джерело: OilNews , Енергетична митниця

Частка "Лівели" в загальному імпорті і споживанні палива* у 2010 році

* Бензин та дизельне пальне

Обсяги переробки нафти в Україні

Джерело: Міненерговугілля

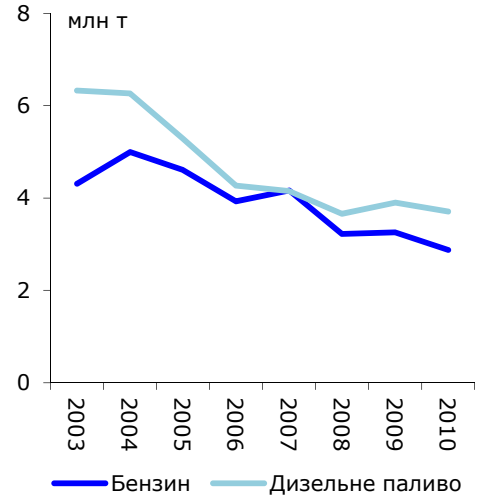
мит. Вони вважають, що після встановлення нових мит роздрібні ціни на бензин зростуть, що призведе до скорочення палива і монополізації ринку. Це може статися через поновлення безподаткових схем імпорту (на кшталт «Лівели») та зростання контрабанди, що призведе до витіснення офіційного імпорту та погіршення якості пального. Тому введення імпортних мит створить переваги для вертикально інтегрованих компаній та учасників «сірих» схем, а не для всіх національних НПЗ.

Таким чином, запропоноване рішення є достатньо суперечливим і може мати непередбачувані наслідки для учасників ринку нафтопродуктів у 2011 році. Сьогодні уряд стоїть перед проблемою досягнення балансу між підтримкою національної нафтопереробки та запобіганням різкому зростанню роздрібних цін на бензин і погіршенню якості палива. Ситуація ускладнюється тим, що всі НПЗ в Україні знаходяться на різних стадіях модернізації виробничих потужностей і не можуть негайно задовольнити попит на бензин і дизельне паливо, що відповідає стандартам EURO-4 і EURO-5.

Хоч запропоноване мито у перерахунку на 1 літр складає 0,8 грн, воно буде використане учасниками ринку як виправдання для подальшого підвищення цін. Встановлення імпортних мит призведе до додаткових витрат трейдерів і споживачів, та дещо полегшить ситуацію для НПЗ.

Впровадження імпортного мита не вирішить головних проблем ринку нафтопродуктів. Головні загрози походять від існування неконкурентних переваг для певних трейдерів і значній частці контрабанди пального. Учасники ринку вважають, що діяльність «Лівели» та/або подібних схем уникнення оподаткування будуть поновлені у 2011 році. Загальна цінова перевага безподаткового імпорту в 2011 році може досягти 620 дол. США на тону бензину і 400 дол. США на тону дизельного пального. Це може створити загрози для збереження цінової стабільності, життєздатності офіційних схем імпорту, якості бензину та дизельного пального. Таким чином, запровадження захисних мит на імпорт палива буде ефективним лише за умови відновлення чесної конкуренції на ринку нафтопродуктів.

Виробництво нафтопродуктів в Україні

Джерело: Держкомстат

Економічні Тенденції		Iкв 10	IIкв 10	IIIкв 10	IV кв 10	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Грд.	Січ.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	5,3	3,4	-1,3	-1,0	3,4	-0,6	-4,1	-1,3	-1,2	-1,3	-1,0	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	10,8	12,0	10,8	11,0	12,0	11,1	10,9	10,8	10,7	10,6	11,0	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	-21,4	-19,3	-12,6	-5,4	-19,3	-16,7	-14,0	-12,6	-9,0	-8,2	-5,4	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	-2,6	2,3	5,1	7,6	2,3	4,0	4,6	5,1	5,9	6,8	7,6	…
Середня заробітна плата	грн.	1993	2227	2332	2407	2373	2367	2280	2349	2322	2353	2239	2629
ІСЦ	% дпр	11,0	6,9	10,5	9,1	6,9	6,8	8,3	10,5	10,1	9,2	9,1	8,2
ІВЦ	% дпр	18,6	25,5	19,2	18,7	25,5	24,4	23,3	19,2	19,8	18,9	18,7	18,0
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	22,1	28,9	31,6	…	33,5	33,3	33,2	32,1	29,9	29,8	29,0[e]	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	18,5	24,7	34,9	…	29,6	30,1	31,8	32,2	33,5	33,9	35,4[e]	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-1,2	-2,0	-4,8	…	-2,5	-3,5	-4,6	-5,4	-6,9	-8,0	-8,4[e]	…
Поточний рахунок, на кінець періоду**	млрд. дол. США	0,0	0,5	-0,3	…	0,5	0,0	-0,6	-0,3	-0,9	-1,4	-2,2	…
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	-0,7	0,8	-0,3	…	x	x	x	x	x	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	25,1	29,5	34,7	34,6	29,5	30,9	32,7	34,7	34,3	33,5	34,6	35,1
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	12,5	16,3	18,0	15,8	16,3	18,3	20,2	18,0	22,8	18,9	15,8	17,1
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.	% річних	17,4	14,8	13,0	13,6	14,1	13,5	12,6	13,0	13,1	12,8	15,0	13,4
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	8,00	7,92	7,90	7,96	7,91	7,90	7,89	7,92	7,95	7,95	7,97	7,95
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,99	7,92	7,90	7,93	7,92	7,90	7,89	7,91	7,91	7,93	7,96	7,95
Обмінний курс, середній	євро	11,07	10,10	10,18	10,79	9,67	10,06	10,18	10,29	10,99	10,87	10,50	10,62

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)
[e] оцінка НБУ

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-15,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		IV 07	I 08	II 08	III 08	IV 08	I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10
ВВП	млрд. грн.	212,8	187,7	233,7	275,8	252,7	188,0	213,7	251,3	261,7	218,1	262,4	299,1[e]
Реальний ВВП	% дпр	7,4	6,3	6,2	6,4	-8,0	-20,2	-17,8	-16,0	-6,8	4,9	5,9	3,5[e]
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	19,0	22,5	13,3	16,7	1,6	-15,1	-14,3	-13,7	-13,8	0,5	5,1	…
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	2,4	-0,2	1,3	-0,2	0,2	0,5	-5,4	-7,9	-8,7	0,5	-0,7	…
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	23,8	19,4	12,0	0,1	-17,4	-53,9	-51,3	-48,8	-29,9	-2,2	-5,7	…
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	5,6	4,4	7,2	18,9	-10,4	-25,8	-37,9	-34,0	3,2	7,0	14,9	…
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	27,2	23,8	24,4	31,8	-4,2	-38,1	-52,5	-46,3	-10,2	2,4	24,9	…
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	7,1	0,5	-0,5	21,9	20,7	-1,1	3,3	4,3	-9,7	6,1	3,4	…
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	4,4	9,0	9,4	1,8	-22,6	-35,8	-32,9	-28,6	-5,0	12,4	14,7	…
Будівництво (реальна)*	% дпр	5,8	-1,5	-6,3	-17,0	-32,7	-54,3	-47,0	-46,5	-38,2	-19,2	-15,5	…
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	15,0	15,7	10,9	2,2	-13,9	-13,2	-13,2	-19,1	-16,6	2,2	4,2	…
Транспорт (реальна)*	% дпр	10,2	10,2	14,1	10,8	-4,3	-14,4	-11,2	-9,6	-1,1	3,6	5,0	…
Платіжний баланс													
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-3,3	-3,7	-3,4	-2,1	-3,7	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	-0,2	0,4	-1,0[e]
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-7,7	-10,0	-7,1	-3,7	-9,2	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,7	1,2	2,7
Баланс товарів	млн. дол. США	-4452	-4490	-4171	-3868	-3562	-882	-622	-1396	-1407	-1229	-818	-2793[e]
Баланс послуг	млн. дол. США	308	77	308	1341	15	116	432	1256	550	745	1017	1404[e]
Поточні трансферти	млн. дол. США	1016	740	833	831	723	632	667	640	722	629	749	802[e]
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	1648	2430	3091	3324	1058	883	1279	1210	1282	923	1213	1453[e]
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	1844	217	160	-690	-967	-350	2286	1428	1396	-317	799	…
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	32,5	33,2	35,5	37,5	31,5	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,04	5,03	4,79	4,70	6,49	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	5,05	5,05	4,96	4,85	6,21	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90
Бюджет													
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	31,1	32,9	32,0	29,5	31,6	35.9	30,6	25,4	35,8	30,8	29,8	23,4[e]
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	4,8	5,2	5,1	4,3	4,9	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,7	4,4[e]
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	6,4	4,2	4,5	5,0	6,3	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,5[e]
Податок на додану вартість	% від ВВП	7,6	10,6	10,9	9,8	7,8	12.1	8,3	6,4	10,9	9,8	9,6	10,2[e]
Акцизні збори	% від ВВП	1,3	1,5	1,3	1,2	1,4	2.0	2,4	2,5	2,6	2,4	2,9	2,5[e]
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	36,7	29,8	31,6	27,2	41,2	35.4	36,7	29,5	34,3	32,9	37,9	30,5[e]
Поточні видатки	% від ВВП	27,3	28,9	28,5	22,4	33,8	34.5	35,0	26,9	31,2	32,3	36,6	26,8[e]
Капітальні видатки	% від ВВП	9,4	1,0	3,1	4,8	7,4	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,3	3,7[e]
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	-6,2	3,0	0,4	1,9	-10,3	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-7,9	-7,5[e]
Надходження від приватизації	% від ВВП	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1[e]
Ринок праці													
Середня зарплата (реальна)	% дпр	13,4	13,4	6,1	6,3	0,5	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	11,8
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	16,4	19,0	10,1	6,6	2,7	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	1,4	8,7	…
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	6,4	7,1	6,2	6,0	7,5	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	…
Банківський сектор													
Грошовий агрегат М0	% дпр	48,2	48,4	48,6	37,9	39,3	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4
Грошовий агрегат М2	% дпр	50,8	52,7	48,8	37,4	31,0	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	71,9	67,9	67,0	53,3	7,5	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	32,5	35,2	32,9	31,2	66,3	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	72,7	81,2	70,6	54,9	40,4	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	75,4	71,3	57,9	53,4	103,6	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2
Довгострокові кредити комерційних банків	% дпр	85,7	84,8	67,2	50,9	73,3	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,2	69,1	68,6	66,8	69,8	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	14,0	15,7	17,6	17,7	21,6	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	11,1	10,9	11,9	12,4	11,9	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів

* зміна доданої вартості

e -за попередніми оцінками НБУ для платіжного балансу, оцінка номінального ВВП ІЕД, з врахуванням відшкодування ПДВ на суму 16,4 млрд грн державними облігаціями

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.